

WILLEM VAN HANEGEM

Buitenkant links

Frans van den Nieuwenhof

Willem van Hanegem

Buitenkant links

INSIDE

Voetbal Inside © 2018 RTL Nederland bv
© Frans van den Nieuwenhof
© Omslagfoto: Hollandse Hoogte
Omslagontwerp: Peter de Lange
Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 4888 1
ISBN 978 90 488 4046 5 (e-book)
NUR 489

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Inside is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk,
fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder vooraf-gaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

<i>Het mooiste spel</i>	9
Traag en snel	10
Gympies van de Bata	14
Van Newcastle naar Milaan	27
De kunst van het koppen	45
Willems favorieten: De jaren zestig	50
Niet onder de indruk van Ajax	54
Nadenken moet je zelf doen	64
Zachte ballen bij Coerver	67
De Kromme	75
Het is allemaal spontaan ontstaan	80
Buitenkant links	91
Niet aftrappen	95
Creatief zonder tactiek	98
Scheenbeschermers en kunstgras	107
Andere belangen	112
Willems favorieten: De jaren zeventig	118
Mentor van boefjes	122
Licht en donker	126
Brazilië als blauwdruk	137

Geweldig gedaan, die handsbal	142
Alle mazzel van de wereld	145
Willems favorieten: De jaren tachtig	152
Op zoek naar iets wat niet bestaat	156
Trainer zonder papieren	161
Driekleurenspeel	170
Systemen bestaan niet	176
Het mooiste stadion, het beste veld	189
Alle kaarten op tafel	193
Ik heb met hem toch niks te maken?	205
Als je een keer minder bidt, ziet-ie dat toch niet?	213
Een georganiseerde chaos	218
Klaas en Louis	231
Ook niet voor vijf miljoen	235
Willems favorieten: De jaren negentig	241
Triest dat je erom moet lachen	246
Botsen met Dickie	248
Looplijnen en laptops	254
Het stelde niet veel voor	258
Het beste voetbal aller tijden	267
Willems favorieten: Van na 2000	277
De uitvinding van Van Gaal	281
Een kronkel in je kop	288
One flew over the cuckoo's nest	290
Achterstevoren op de tribune	296
'Bij de KNVB gaat het zelden over voetbal'	305
Peetvader van de Marokkaanse jeugd	312

'We staan al jaren stil'	322
Willems favorieten: De keepers	341
Verkramping en zelfoverschatting	343
Terug naar normaal	355
'Het is je club, maar niet ten koste van alles'	361
Een volksheld, geniaal en apart	376
Voor de nieuwe generatie	389

Het mooiste spel

*Mijn vrouw zegt weleens: waar maak je je nou druk om?
Waarom laat je elke keer je dag verknallen?*

*Ik doe dat niet omdat ik het leuk vind. Maar omdat ik van
dat voetbal hou.*

*Het is gewoon het mooiste spel dat er bestaat. En dan erger
ik me aan dat soort mensen. Die alles naar de verdommenis
helpen. Het komt allemaal op televisie en het hobbelt alle-
maal achter elkaar aan.*

*Ik zou zo niet willen leven. Als bijna iedereen. Dat is gewoon
zo.*

Willem van Hanegem, februari 2018

Traag en snel

Thuis op de bank. In een fraaie hoekwoning, aan de rand van Overveen. Willem heeft zijn vaste stek, net als zijn zoons Willem junior en Boy. De eerste is een muzikfreak en heeft naam gemaakt als diskjockey. De tweede is net zo'n voetbalfanaat als zijn vader. Ze zijn gek op elkaar, maar begrijpen elkaar vaak niet.

'Hij wil het niet begrijpen,' corrigeert Willem senior.

'Boy zegt altijd dat het voetbal van nu zo snel is, maar dat klopt helemaal niet. Veel spelers hebben drie handelingen nodig om een bal te controleren en die bij een ander te krijgen. Dat oogt wel heel druk allemaal, maar het heeft niks met snelheid te maken. Ik had maar één handeling nodig.'

Jaja, denkt Boy dan.

Willem: 'Dat moet ik elke keer tegen hem zeggen, waardoor je ook weleens denkt: krijg lekker de klere en zoek het uit.'

'Hij kijkt heel veel voetbal en kent al die spelers. Dat is echt ongelooflijk, hoeveel hij weet. Maar hij houdt steeds vol dat het voetbal van nu veel en veel sneller gaat dan vroeger. Als wij

daarover een discussie hebben, zeg ik dat het niveau veel minder is en dan zegt hij weer dat het komt door het hoge tempo.'

De handelingssnelheid is echt niet hoger dan toen – Willem beweert het met de grootste stelligheid.

'Toen wij voetbalden, werd je niet opgejaagd. Dus ga je ook niet ineens harder lopen. Als je dat wel had gedaan, dachten de mensen dat je de kolder in je kop hebt. Het heeft ook geen zin. Je gaat vanzelf sneller handelen als ze je onder druk zetten. Waarom zou ik hard gaan lopen als het niet nodig is?'

'Het probleem tegenwoordig is dat ze heel veel sprints moeten trekken, omdat het positieospel zo slecht is. Daardoor lijkt het voetbal sneller dan vroeger. René van de Kerkhof liep de honderd meter in 10,5 seconden. Dat kunnen er nog steeds heel weinig. Ik zat ook altijd bij de snelsten. Dat gelooft niemand, maar op trainingen klokte ik iets meer dan elf seconden. Omdat ik een beetje voorover liep, oogde ik traag. Ze noemden me Stoffel, maar ik was eigenlijk best snel.'

'In voetbal betekent snelheid dat je meteen handelt en de goede keuze maakt. Ook nu heb je vaak heel veel ruimte op het veld. En de meeste spelers lopen de honderd meter nu heus niet één seconde sneller dan twintig of dertig jaar geleden. Sommigen zullen sneller zijn, omdat ze wel moeten vanwege een gebrek aan voetballend vermogen. De meesten lopen zich drie slagen in de rondte om het allemaal bij te houden. Dat heeft niks met de snelheid van het spel te maken.'

'Ik zou denken: je moet juist niet snel gaan lopen, maar de boel uit elkaar spelen. Zoals wij dat deden met Feyenoord in de jaren zeventig. In wezen is er sindsdien helemaal niks veranderd. Geloof me maar. Het is echt zo. Vroeger hadden de spelers een betere technische basis dan nu. Ze zijn tegenwoordig goed in gekke dingen doen met die bal. De onderkant van die voet er overheen rollen en zo. Maar ik heb het over een functionele techniek, zodat je een bal ineens kunt doorspelen. In het goede tempo, op het goede been. Techniek is dat een bal meteen goed ligt. Dat is de basis van het spel. Met een goede techniek breng je snelheid. Andersom geldt dat niet. Snelle spelers hebben vaak een beperkte techniek.'

'Zij hebben andere spelers op het oog. Boy vindt Donny van de Beek heel goed. De beste van Ajax. Ik vind dat Van de Beek vaak ruimtes dichtloopt. En Frenkie de Jong, daar is hij ook gek van. Die vind ik ook goed, maar hij zit dan weer te schelden op Ziyech. Omdat-ie geen rendement heeft. Hij is wat zakelijker dan ik ben.'

'Boy is ook gek van Neymar. Daar hebben we discussies over. Neymar is soms goed, maar vaak niet. Als je heel goed bent, ben je vaak goed. En niet soms goed. Dan zeg ik: kom nou eens kijken naar Omar Sivori. Jaja, ik kom zo, zegt-ie dan. Maar hij heeft nog steeds niet gekeken.'

'Soufiane Touzani is een goede vriend van mij geworden. Ik had hem laatst ook weer aan de telefoon. We hebben, zei hij,

47 minuten zitten kletsen over voetbal. Over oplossingen. Over spelers van vroeger. Hij vindt het geweldig om die beelden te zien en die te tonen aan de jeugd van nu. Touzani is nieuwsgierig. Dat vind ik leuk. Het kan namelijk altijd beter. Ik heb hem ook nooit horen zeggen dat het voetbal vroeger langzamer was. Als-ie dat zegt, hang ik meteen op. Nee hoor, dat is flauwekul.'

Gympies van de Bata

Kolengruis. Als Willem het woord uitspreekt, klinkt het ook als kolengruis. Het ruikt er zelfs een beetje naar. ‘Daar speelden we als kind altijd op. Met onze gympies van de Bata. Die kostten toen 1 gulden 95 en gingen snel kapot. Als het slecht weer was, speelden we op rubberlaarzen. Op zondag mocht ik niet naar buiten, omdat ik geen zondagse schoenen had.’

‘Als kind waren wij alleen maar aan het voetballen. Dat was het enige wat je had. De regels maakten we zelf. Als we geen bal hadden dan speelden we met een ballon. En deden we een kopspel ofzo. Dat ging niet zo goed, maar dat maakte niks uit. Je oefende toch al die bewegingen. Wij hadden thuis een stapelbed en dat was het doel. Mijn broer was de keeper en ik probeerde die ballon in het doel te koppen. Je was altijd bezig.’

Het veldje waarop hij leert voetballen ligt in de buurt van zijn huis in Oudwijk. ‘Het was helemaal ommuurd en lag aan het einde van de Springweg, midden in Utrecht. Wij keken zó tegen het ziekenhuis op de Mariaplaats aan.’

‘Overall in Utrecht had je van die straatvoetbalteams, daar speelde ik graag voor. Ik ben begonnen bij een ploegje aan de

Daalsedijk, waar Anton Geesink ook vandaan kwam. Maar de vader van mijn klasgenootje Wout Sebee had een broodjeszaak in Wijk C en die wilde dat ik bij hem kwam voetballen. Dat was de ploeg van Het Centrum. Ik was een jaar of dertien, veertien en als ik meedeed, kreeg ik regelmatig wat broodjes of een keer een mooi pak. Dat vond ik prima.'

Bij Het Centrum spelen de beste jochies van de stad. En die lepe Willem past er perfect tussen. Tijdens een straattoernooi tussen alle wijken van de stad wordt Het Centrum in 1957 kampioen van Utrecht. Dat betekent deelname aan een landelijk toernooi in Arnhem.

'We hadden zo'n goed elftal dat we zelfs kampioen van Nederland werden. Waar ik speelde? Nou ja, eh... waar ik zin had. Op het middenveld ergens. Een trainer had je niet, we regelden dat onderling in het veld een beetje. Je wist van nature wel wat je moest doen: hoe je een medespeler moest aanspelen en dat je je man niet moest laten lopen, omdat een ander dan in de problemen kwam. Daar hadden wij geen trainer voor nodig. En in wezen is dat nog zo, volgens mij. Kinderen kunnen heel veel dingen zelf oplossen. En vergis je niet, het was niet zo dat we maar een beetje aanklootten. Eenmaal in het veld wilde je winnen ook. Ik zat daar wel bovenop. In die periode van het straatvoetbal is mijn basis gelegd.'

'De spannendste voetbalmomenten waren de interlands op de radio. Zo gauw die afgelopen waren, rende je naar buiten en

dan was je Abe Lenstra, Faas Wilkes of Tonny van der Linden.'

'DOS was mijn club. Als kind wist ik dat er bij de plashokjes een gat in het hek was. Daar kroop ik regelmatig doorheen om op de sintelbaan van die oude Galgenwaard naar DOS te gaan kijken. Tonny van der Linden was mijn jeugdheld, maar ook Gerrit Krommert vond ik een technisch heel goede speler. We zagen Frans de Munck voor het eerst, George Liptak sprak mij wel aan. En natuurlijk de spelers van de tegenstander. Fortuna '54 had Bram Appel, Bart Carlier en Henk Angenent. Later kwam Faas Wilkes daar terecht. En je zag Abe Lenstra natuurlijk, die voor Sportclub Enschede speelde.'

'Ik heb later nog tegen Lenstra gespeeld. Dat kan ik me nog goed herinneren. Abe speelde toen in de eerste divisie bij Enschedese Boys, ik zat net in het eerste van Velox. Abe stond tegenover 'Buik' van Arnhem, zo noemden we hem. Hij heette eigenlijk Wim. Dat ging niet zo best, want Abe was nog steeds heel erg goed. We verloren met 7-4, ik scoorde er twee. Abe ook.'

De tijd is Willem gunstig gezind. Het semiprofessionalisme is in opkomst en het Utrechtse voetbal staat op hoog niveau. In 1958 wordt Velox amateurkampioen van Nederland. Willem is veertien jaar. 'Die wedstrijd ben ik toen ook nog wezen kijken. Bij Alliance in Roosendaal was dat. Wonnen ze met 6-2.'

Datzelfde jaar pakt DOS de landstitel bij de semi-profs. Voetbalschoenen heeft hij dan nog steeds niet. Om die reden wil DOS hem niet aannemen als lid. Elinkwijk ziet sowieso

niets in Willem; de club vindt hem te log en te zwaar. Wel scharrelt hij bij Velox vaak wat rond tijdens de trainingen. Vanachter het doel van keeper Henk van Ledden knalt hij de ballen terug. Trainer Daan van Beek herkent het gemak waarmee Willem de bal steeds raakt met zijn linker.

Hij vraagt: "Heb jij je ook al opgegeven als lid?"

Nee, zegt Willem, want dat kost geld.

"Nou, dat komt wel goed," reageert Van Beek.

Zo wordt hij in het najaar van 1960 eindelijk lid van een voetbalclub. Willem is dan al dik zestien jaar oud.

Nu zegt hij: 'Het is allemaal toeval. Denk ik.'

'Ries van den Bogert was een vriendje van me. Hij woonde bij ons in de buurt en kon verschrikkelijk goed voetballen. Helaas is hij op jonge leeftijd bij een ongeluk overleden. Met hem ging ik vaak op de brommer naar wedstrijden in de Eredivisie kijken. We zijn zelfs een keer naar Sportclub Enschede gereden, waar Helmut Rahn toen debuteerde. Maar we gingen ook naar Volendam of naar De Volewijckers.'

'Je was zó onbevangen. Ik heb nooit complexen gehad vanwege jeugdtrainers of omdat ik bij DOS en Elinkwijk niet werd aangenomen. Dat maakte me niet uit. Ik had het gewoon vreselijk goed naar mijn zin met die gasten van Het Centrum en later Velox waardoor ik nergens anders mee bezig was. Het rare is: ik heb nooit gedacht 'ik ben niet goed genoeg', maar ook nooit dat ik met voetbal iets zou kunnen bereiken. Daar heb ik geen seconde bij stilgestaan. Ik vond het gewoon gewel-

dig om te kunnen spelen. Daarom zeg ik vaak: laat die jonge gasten gewoon voetballen, want dan gaat het altijd goed. Zij kennen geen druk. Die druk ontstaat pas als wij ze allerlei dingen gaan opleggen. Als je ze laat spelen vanuit hun gevoel is er bijna nooit een probleem.'

'Toen ik in het eerste van Velox kwam, trainden we op een kolenasveld. Dat vond ik wel lekker. Ik kende dat. Het ging er soms stevig aan toe. Als je een keer viel, dan lag je meteen open.'

Willem past zich moeiteloos aan. Hij kent de jongens met wie hij gaat samenspelen maar al te goed. 'Ze waren allemaal van een apart slag. Vrijgevochten Utrechtse gasten, die je niets hoefde te vertellen en precies deden waar ze zelf zin in hadden. Ze kwamen op de fiets of op hun brommertje naar de training. Ik had zelf een bakfiets, omdat ik in metalen handelde. Dat was een prima vervoermiddel voor een stuk of drie, vier spelers. Ik reed door de Oudwijkerdwarsstraat en daar pikte ik wat jongens uit de Sterrenwijk op. Joop Jochems, Buik van Arnhem en Ben Sneijder. We woonden allemaal vlak bij elkaar.'

'Kobus Lissenberg was technisch de allerbeste. Die kon zo goed pingelen, niet normaal. Van dat soort jongens hadden wij er veel. Willem Wennekes was ook een goede speler. Ben Sneijder – de opa van Wesley – stond in de spits, maar die was af en toe de weg kwijt. Hij dacht dat-ie Altafini was. Dat is jammer, want Ben kon echt goed voetballen. Appie Pompuijs

was ook een prima speler. Die noemde zichzelf 'de Argentijn' en maakte het liefst omhalen. Dat werk allemaal. Hartstikke leuk. Al die gasten konden geweldig goed voetballen.'

Trainen doet Willem nauwelijks in die 'belangrijke' vormende jaren. 'Ik ging werken voor een stukadoorsbedrijf dat heel veel klanten in Groningen had. Op maandagochtend vertrokken we om zes uur met zo'n ploegje van een man of acht naar een klus in Delfzijl, Haren, Hoogezand of de stad Groningen. Ik maakte de specie voor de ouderen die aan het werk waren. Tijdens zo'n klus waren we doordeweeks in de kost bij die mensen. Op vrijdagmiddag kwamen we laat thuis, dan ging je gauw je voetbalschoenen halen en door naar het Velox-terrein voor de training. En op zondag speelde ik.'

Eén training in de week en tot zijn zestiende geen achtergrond als clubvoetballer.

'Ik heb het nooit gezien als een nadeel. Nooit iets van gemerkt ook.'

'Mijn grote geluk was dat Daan van Beek mijn trainer werd. Die man hield zo vreselijk veel van voetbal dat hij eigenlijk helemaal niet zo bezig was met winst en verlies. Normaal gesproken hadden wij in die periode (1962 tot 1966) een of twee keer kampioen moeten worden. We draaiden elk jaar bovenin mee en eindigden dan uiteindelijk als vierde of vijfde.'

'Toen Cor Adelaar naar Sparta ging, nam ik zijn plaats in. Zo werd ik linksbuiten. Maar soms speelde ik ook als links-

back. Ik kan me een bekerwedstrijd tegen Feyenoord herinneren waar Pummy Bergholtz rechtsbuiten was. Die moest ik maar verdedigen, vond de trainer. Hij zei: "Jij bent veel slimmer." Hij vond dat ik zo'n speler wel kon opvangen. Achter hem aanlopen had geen zin.'

'Wij hadden het kleinste veld van Nederland. Door de week liepen er koeien op. De boeren aan de rand van de stad wilden de percelen ernaast niet verkopen, dus Velox kreeg elk seizoen dispensatie om op dat veldje te mogen voetballen. Wij hebben daar wedstrijden gespeeld waarbij de tegenstander er totaal niet aan te pas kwam. Vooral als het een ploeg van naam was, wilden we graag even laten zien hoe goed we konden voetballen. Velox was net gepromoveerd naar de eerste divisie. Als Go Ahead hier moest spelen, keken die gasten hun ogen uit. Maar wij werden er juist sterker van. Dus hop: 4-1, weggespeeld. DWS zelfde verhaal: 3-0, d'r uit! Die werden helemaal ondersteboven gespeeld. Thuis bleven we het hele seizoen ongeslagen, maar we verloren ook met 8-1 bij RBC.'

Rare wedstrijden waren dat, in de marge van het betaalde voetbal. Alles kon, alles mocht. 'Jan van Gorp beet me in mijn zij en ik werd kwaad. Die scheids sprong eropaf en ik speelde de bal met tegeneffect naar hem toe, waarna ik hem liet terugrollen tussen mijn benen. Hij zegt: "Hoe heet jij?" Ik zei: Willem. Hij boos: "Hoe heet jij!?" Ja, Willem, dat zeg ik toch? Ik heet geen Kees. Toen werd ik eruit gestuurd. Hij heette ook Willem en dacht dat ik hem in de maling nam. Het

werd uiteindelijk 8-1, maar dat kwam ook omdat de keeper niet was komen opdagen en onze midvoor Frans Geurtsen in het doel ging staan.'

'Wij hadden het gevoel dat we voor een buurtclubje speelden. Aan sommige uitwedstrijden hadden we gewoon de pest. Dan hadden we een offday met z'n allen. We wisten helemaal niks van professioneel voetbal en gingen er niet altijd even serieus mee om. Vaak deden we onderling 'wedstrijdjes': wie het langst de bal bij zich kon houden. Of wie het vaakst een tegenstander tussen de benen speelde. Dat soort gekkigheid.'

'Van Beek was er de man niet naar om op zo'n moment met de vuist op tafel te slaan en iemand uit de ploeg te zetten. Hij wilde zichzelf gewoon vermaken met ons en wij wilden dat ook. Van Beek was een geweldige man en zo'n enorme liefhebber: als hij over voetbal sprak, begon hij bijna te zeveren.'

Bij Velox zijn de verdiensten sober: tweeduizend gulden per jaar en vijftig piek voor een overwinning. 'Het heette semi-profvoetbal, maar zo voelde het niet. Je ging met de trein naar Veendam of naar Roosendaal en dan kreeg je een gulden voor een consumptie.'

'Ik speelde af en toe mee met het Utrechts elftal, dat ook deelnam aan het toernooi om de Jaarbeursstedenbeker. DOS en Elinkwijk wilden me toen wel hebben. Maar daar had ik even geen zin meer in. Tuurlijk niet, schei eens uit. Ik heb nooit het gevoel gehad dat ik hogerop moest. Dat interesseerde me niet. In die periode bij Velox werd ik samen met mijn

ploeggenoot Leen Morelisse uitgenodigd voor het Nederlands B-elftal. Wat moest ik daarmee? De eerste keer heb ik niet eens gereageerd. Ik had daar helemaal geen zin in. Zo belangrijk vond ik het niet. Ik was daar niet mee bezig, ik wilde het gewoon naar mijn zin hebben.'

'Toen ik later bij Xerxes zat, heb ik toch een keer voor dat B-elftal gespeeld. Een van die trainers, ik geloof dat het Siem Plooijer was, riep ineens tegen mij: "Ruim jij die sokken eens even allemaal op." Ik zei: hoe kom je daar nou bij? Daar ben ik niet voor. Hij vond dat ik mijn verantwoordelijkheid moest nemen. Ik zei: dat is mijn verantwoordelijkheid niet. Ik zal mijn eigen sokken opruimen, maar niet die van de hele kleedkamer. Toen wilde hij me wegsturen. Ik zeg: dat is goed, moet je doen. Kan mij dat nou schelen.'

Zijn transfer naar Xerxes in 1966 dankt Willem aan trainer Bob Janse. 'Sparta toonde ook interesse, maar Xerxes werd het meest serieus. We hadden dat seizoen twee keer tegen elkaar gespeeld en ik was in die wedstrijden heel goed, al schoot ik nog wel een strafschoep de kantine in. Vlak voor het einde van de competitie wonnen we thuis met 2-1 van ze en ik denk dat Janse me naar aanleiding van die wedstrijd wilde hebben. Maar ja, toen ik eenmaal bij Xerxes zat, was Janse net vertrokken en werd Kurt Linder tot zijn opvolger benoemd.'

Willem is 22 jaar als hij in de Eredivisie debuteert.

'Ook toen ik bij Xerxes speelde, werkte ik nog op de bouw.

We zaten wat vaker in de buurt van Utrecht en na de tweede schaft mocht ik weg om te gaan trainen. Zo ging ik elke dag met de trein van Utrecht naar Rotterdam-Noord. Daar pikte mijn ploeggenoot Rob Jacobs me op. Als ik geen zin had, ging ik in een portiek zitten en draaide ik weer om richting Utrecht. Ik had heel vaak geen zin. Kurt Linder gaf je ontzettend vaak op je flikker. Je liep je 33 slagen in de rondte en dan was het nog niet goed. Echt verschrikkelijk. Ik had altijd ruzie met die man.'

'Op een gegeven moment wilde ik ermee stoppen. De trainingen onder Linder waren echt vreselijk, zo zwaar. Dat had niks meer met voetballen te maken. We werden ook niet beter. Uit tegen FC Twente kregen Linder en ik onenigheid. Hij begon te schreeuwen in de kleedkamer, waarop ik zei: luister nou even, '40-'45 is voorbij. Daarna hebben we drie maanden niet met elkaar gesproken. Ook in de nabesprekingen die hij doordeweeks deed, noemde hij nooit mijn naam.'

'Later liep het nog een keer uit de hand. Ik kocht nog wel eens een Marsje op het station en tijdens het biljarten – in de voorbereiding op een wedstrijd – wilde ik daarvan een hapje nemen. Linder zei: "Je gaat geen snoep eten voor de wedstrijd, dat is slecht voor je." Ik dacht: bekijk het lekker. Dus ik beet er nog een stukje van af en legde die Mars zo op de rand van het biljart. "Weg!", schreeuwde hij. "Weg!" Hij stuurde me naar huis. Dus ik weg. Ik was net op het station toen ome Piet Hoogenboom kwam aanrijden. Hij was de eigenaar van

de club en zei: "Terug." Ome Piet nam me mee met de auto en zei tegen Linder: "Willem speelt vandaag." We moesten uitgerekend tegen DOS en wonnen met 6-1. Ik speelde echt goed. Dat seizoen heb ik geen wedstrijd gemist.'

'Achteraf ben ik blij dat ik bij Daan van Beek ben begonnen. Zijn liefde voor het voetbal is altijd een stimulans voor mij geweest. Als Linder mijn eerste trainer zou zijn geweest, had ik het nooit volgehouden. Al moet ik ook zo eerlijk zijn om te zeggen dat ik die conditietrainingen ergens toch nodig had. We gingen dagelijks trainen en vaak ook nog op zaterdag. Er is een tijd geweest dat ik zeker wel 95 kilo woog. Dat is nu onvoorstelbaar, want ik ben 1,85 meter lang. Later viel ik heel snel af en werd ik 85 kilo. Dat scheelde toch wat.'

De overgang naar de Eredivisie kost Willem geen enkele moeite. 'Het enige vreemde vond ik dat Linder me in de spits zette. Ik ben helemaal geen spits. Misschien koos hij daarvoor vanwege mijn gewicht. Later kwam ik op het middenveld terecht, naast Lazar Radovic. Dat was echt een heel goede speler. En een heel intelligente jongen, ook in het veld.'

'In het tweede jaar – na de fusie met DHC – verhuisden we met Xerxes naar Delft. Ik ging bij Hoogenboom werken, op de technische dienst. Als er een ergens een deur klemde, moest ik met iemand mee om te helpen. Van die simpele klusjes. Maar dat was niks voor mij. Na een paar maanden moest ik bij Hoogenboom komen en toen zei hij: "Stop er maar mee, want jij houdt iedereen van z'n werk." Toen mocht ik ook 's och-

tends gaan trainen. Meneer Wortel, zijn persoonlijke chauffeur, haalde me op van het station, zodat ik nergens omkijken naar had. Vanaf dat moment was ik 'full-prof', zagezegd. Maar dat is eigenlijk door toeval ontstaan. Als ik nu bij een club een jeugdopleiding had moeten doorlopen, was ik onderweg waarschijnlijk al twintig keer buiten de boot gevallen.'

'In dat tweede seizoen (1967/'68) draaide ik echt heel goed. In de eerste helft van de competitie hadden we dertien geblesseerde spelers en we stonden zowat onderdaan toen we uit naar Feyenoord moesten. Thuis hadden we op de eerste speeldag al met 0-3 verloren, dus die supporters stonden ons zwaaiend op te wachten. Maar die dag wonnen we met 0-1, in een volle Kuip. We gingen zwaaiend naar huis.'

'Ik heb het altijd jammer gevonden dat ik dat seizoen geen topscorer van de Eredivisie ben geworden. Als middenvelder maakte ik 26 goals. Ove Kindvall van Feyenoord had er twee meer. Maar ik had drie strafschoppen gemist... Aan eentje zat nog wel een verhaal. Voor de wedstrijd tegen FC Twente zei ik tegen die gasten: als we vandaag een penalty krijgen, dan neem ik hem met rechts. "Oké," zeiden die jongens: "Wedden voor honderd gulden dat je hem mist." We kregen er een, ik schoot hem met rechts en die keeper pakte hem vrij gemakkelijk. Dat soort geintjes flikten we.'

Aan het einde van het seizoen krijgt Willem voor het eerst een uitnodiging voor het Nederlands Elftal. Op 30 mei 1968 maakt

hij thuis tegen Schotland zijn debuut bij Oranje. 'Als je 26 keer scoort, valt dat natuurlijk wel op. Ik had het voordeel dat ik allround was: ik scoorde uit vrije trappen, maakte er behoorlijk veel met de kop en was vaak dicht bij het doel te vinden. Ik moet zeggen dat Rob Jacobs daar bij Xerxes/DHC wel een belangrijke rol in speelde. Dat was een slimme spits, die goed zonder bal de diepte wist te zoeken, waardoor er achter hem ruimtes ontstonden voor mensen zoals ik.'

In de tweede helft van de jaren zestig vindt het Nederlandse voetbal stilaan aansluiting bij de Europese top. De Eredivisie telt latere toptrainers als Rinus Michels (Ajax), Ernst Happel (ADO), Kurt Linder (Xerxes/DHC, daarna PSV) en Kees Rijvers (FC Twente). De in Duitsland geschoolde Georg Kessler is bondscoach.

Hun invloed op het spel is volgens Willem beperkt. 'Ik geloof nooit zo dat de trainers het voetbal hebben veranderd. Ik denk dat de meeste ontwikkelingen of veranderingen gewoon vanuit de spelers kwamen of vanuit het spel zelf. Je zag steeds vaker dat de backs mee naar voren gingen. Dat gebeurde bij Xerxes/DHC – met Hans Dorjee en Ab Fafié – en ook bij Feyenoord, Ajax en FC Twente. Uiteindelijk kwam je als speler zelf wel tot het besef dat in die zones veel ruimte lag. Ik kan me niet herinneren dat een trainer tegen ons zei: "Nou moet die speler naar binnen en dan kan die opkomen." Dat heb ik nooit gehoord, later ook niet van Rinus Michels. Het heeft vaak te maken met je eigen inzicht en verantwoordelijkheid.'